

Texto 1 - Jules Ferry: A política colonial (Causas económicas)

1. Identificación do documento Este é un texto de **natureza política e económica**. É un fragmento dun discurso pronunciado por **Jules Ferry**, un dos principais teóricos e impulsores do expansionismo francés, ante a Cámara de Deputados en **1885**. É unha fonte primaria fundamental para entender a xustificación oficial do imperialismo.

2. Contextualización histórica O texto sitúase no último terzo do século XIX, coincidindo coa **Segunda Revolución Industrial**. Europa vive unha fase de gran crecemento industrial, pero tamén sofre as consecuencias da crise de 1873, que levou ás potencias a adoptar políticas **proteccionistas**. Para que a industria francesa non colapsara, Ferry defende a necesidade de buscar mercados fóra de Europa.

3. Comentario / Análise

- **Idea principal:** O imperialismo como unha necesidade do sistema capitalista industrial para sobrevivir.
 - **Análise profunda:** Ferry articula o seu argumento en tres eixes. O máis importante é o **económico**: as potencias europeas producen máis do que poden consumir, polo que as colonias funcionan como “mercados de saída” exclusivos. Ademais, as colonias serven para obter materias primas baratas.
 - **Valoración:** O texto amosa unha visión puramente utilitarista. Ferry non oculta que a colonización é un negocio necesario para que Francia manteña o seu status de potencia fronte a rivais como Gran Bretaña ou a nacente Alemaña.
-

Texto 2 - Jules Ferry: Racismo e “misión civilizadora”

1. Identificación do documento Trátase dun texto de **carácter ideolóxico**. O autor é de novo Jules Ferry, quen expón os argumentos morais que acompañaban á expansión territorial.

2. Contextualización histórica Neste período (finais do XIX), a ciencia e a cultura europeas estaban influenciadas por un **eurocentrismo** radical. Aplicábase o **darwinismo social**, unha interpretación errónea da teoría de Darwin que afirmaba que, ao igual que na natureza, existen sociedades máis fortes que deben dominar ás máis débiles.

3. Comentario / Análise

- **Idea principal:** A lexitimación da dominación colonial baseada na suposta superioridade racial e cultural de Europa.
 - **Análise profunda:** Ferry utiliza o concepto de “deber” para lavar a imaxe da explotación económica. Segundo el, as “razas superiores” teñen a obriga de levar o progreso, a relixión e a hixiene aos pobos “atrasados”. Isto oculta a realidade: a destrución das culturas autóctonas e a imposición de modelos europeos que facilitaban o control do territorio.
 - **Valoración:** Este argumento foi clave para convencer á opinión pública europea de que o imperialismo era unha obra humanitaria, cando en realidade era un sistema de dominación política e social.
-

Texto 4 - J.A. Hobson: Crítica económica ao Imperialismo

1. Identificación do documento Texto de **natureza económica e crítica**. O autor é **John A. Hobson**, un economista británico que publicou a súa obra *Imperialism* en 1902. É un texto crítico que analiza o custo real da expansión.

2. Contextualización histórica A principios do século XX, Gran Bretaña posuía o imperio máis grande do mundo. Porén, comezaron a xurdir voces que cuestionaban se o esforzo militar e administrativo

compensaba. Hobson escribe isto tras observar os enormes custos de guerras coloniais (como a Guerra dos Bóers).

3. Comentario / Análise

- **Idea principal:** O imperialismo é un mal negocio para a nación, pero un gran negocio para as elites financeiras.
 - **Análise profunda:** Hobson introduce unha visión clave: a nación paga (con impostos e vidas de soldados) a expansión, pero os beneficios quedan en mans de “intereses sectoriais” (banqueiros, industriais de armas e grandes comerciantes). Argumenta que se se subisen os salarios en Europa, habería máis consumo interno e non habería necesidade de conquistar colonias de xeito tan agresivo.
 - **Relación co manual:** O libro de Vicens Vives destaca que o imperialismo foi impulsado polo **capitalismo financeiro**, o que coincide coa visión de Hobson sobre os beneficios privados.
-

Texto 5 - Lenin: O Imperialismo, fase superior do capitalismo

1. **Identificación do documento** Texto de **teoría política e económica** de corte marxista. Escrito por **Lenin**, o futuro líder da Revolución Rusa, en 1916.

2. **Contextualización histórica** O texto foi escrito en plena **Primeira Guerra Mundial**. Lenin quere explicar por que os traballadores de Europa se están matando entre eles nunha guerra que, segundo el, só beneficia aos capitalistas.

3. Comentario / Análise

- **Idea principal:** O imperialismo é a etapa final e “agonizante” do capitalismo.
 - **Análise profunda:** Lenin define o imperialismo por cinco trazos, destacando a formación de **monopolios** e o papel do capital financeiro. Segundo el, como o mundo xa está totalmente repartido entre as potencias (como se decidiu na Conferencia de Berlín de 1885), a única forma de que unha potencia siga crescendo é quitándolle territorio a outra, o que leva inevitablemente á guerra mundial.
 - **Valoración:** É unha análise histórica fundamental porque conecta directamente o imperialismo co estalido da Gran Guerra.
-

Texto 6 - Resistencia colonial e impacto na poboación

1. **Identificación do documento** Texto **testemuñal** ou narrativo que recolle a visión dende o “outro lado”, o dos colonizados.

2. **Contextualización histórica** A ocupación europea non foi pacífica. Aínda que o discurso oficial (como o de Ferry) falaba de civilizar, na práctica impuxéronse sistemas de traballo forzado e impostos (como a *capitación*) para obrigar aos nativos a traballar nas plantacións ou minas da metrópole.

3. Comentario / Análise

- **Idea principal:** A fractura social e a resistencia que provoca a administración colonial.
- **Análise profunda:** O texto amosa como a colonia altera a estrutura tradicional: o xefe local é humillado (encadeado) se non colabora. A resposta indíxena non sempre foi a guerra aberta, senón tamén a fuxida ao bosque ou a guerrilla. Isto rompe o mito da “pacificación” colonial.
- **Consecuencias:** Este tipo de opresión é a semente dos futuros movementos de descolonización do século XX. O impacto foi devastador para estas sociedades: desarticulación de tribos, fame pola substitución de cultivos de subsistencia por monocultivos de exportación e perda da cultura propia.

